

PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE 2021-2027

Prioritate: P01 „Modernizarea instituțiilor pieței muncii”

Obiectiv specific: ESO4.2 „Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru ca acestea să evalueze și să anticipeze necesitățile în materie de competențe, să asigure o asistență promptă și personalizată și să sprijine corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii (FSE+)”

Cod proiect: PEO/48/PEO_P1/OP4/ESO4.2/PEO_A7/309187

Titlu Proiect: Dialog social și parteneriate pentru Ocupare și Formare

A 1-Acțiuni care vizează îmbunătățirea capacității și digitalizarea organizațiilor societății civile

Formarea profesională din perspectiva Codului Administrativ - O.U.G. nr. 57/2019

Codul Administrativ al României, aprobat prin OUG nr. 57/2019 publicată Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 555 din 5 iulie 2019, stabilește drepturile și obligațiile instituțiilor și autorităților publice cu privire la perfecționarea profesională a personalului, atât în ceea ce privește aleșii locali și funcționarii publici, cât și personalul contractual angajat în entitățile publice.

Codul reglementează primar această activitatea formării profesionale în cazul aleșilor locali (art. 217), funcționarilor publici (art. 56, 395, 458, 459, 462, 479, 483, 487, 489, 537) și personalului contractual (art. 551).

(1) Aleșii locali

„Art. 217:

(1) Aleșii locali au dreptul la pregătire, formare și perfecționare profesională.

(2) Aleșii locali beneficiază de plata programelor de pregătire, formare și perfecționare profesională organizate în condițiile legii, în decursul mandatului, a cheltuielilor de transport, cazare, masă, a indemnizațiilor de delegare sau deplasare, după caz, în condițiile legii.

(3) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să prevadă în bugetul local sumele necesare pentru programele de pregătire, formare și perfecționare profesională organizate de Institutul Național de Administrație sau alți furnizori de formare și perfecționare profesională în decursul mandatului, cheltuielile prevăzute la alin. (2) destinate aleșilor locali, organizate la inițiativa ori în interesul autorității sau instituției publice.”

Se observă – spre deosebire de veche reglementare – că aleșii locali au doar dreptul, nu și obligația pregătire, formare și perfecționare profesională.

(2) Funcționarii publici

Așa cum rezultă din cele menționate anterior, funcționarii publici beneficiază de o bogată reglementare a sferei formării profesionale conform Codului Administrativ (art. 56, 395, 458, 459, 462, 479, 483, 487, 489, 537). Reglementările Codului se completează cu legislație secundară și terțiară: hotărâri ale Guvernului – emise în baza propunerilor ANFP, respectiv a ministerului cu atribuții în domeniul administrației publice (în prezent Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației), respectiv ordin cu caracter normativ al președintelui Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (ANFP).

(3) Personalul contractual - pentru această categorie reglementările Codului sunt cuprinse într-un articol cu denumirea marginală „Alte drepturi și obligații specifice personalului contractual”.

„Articolul 551:

(1) *Personalul contractual are dreptul și obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională. Autoritățile și instituțiile publice au obligația să elaboreze planul de perfecționare profesională a personalului contractual, anual, precum și obligația să prevadă în buget sumele necesare pentru plata programelor de pregătire, formare și perfecționare profesională organizate de Institutul Național de Administrație sau de alți furnizori de formare și perfecționare profesională, a cheltuielilor de transport, cazare și masă, în condițiile legii.*

(2) *Programele de formare specializată destinate dezvoltării competențelor necesare exercitării unei funcții contractuale de conducere sunt organizate de Institutul Național de Administrație, în condițiile legii.*

(3) *Dispozițiile art. 376 alin. (2), 430, 432-434, 437-441, 443-449, 458 și art. 506 alin. (1)-(9) se aplică în mod corespunzător și personalului contractual.”*

Importanța formării profesionale a funcționarilor publici – din perspectiva noului Cod Administrativ – rezultă și din faptul că a dedicat o secțiune formării și perfecționării profesionale a funcționarilor publici – partea a VI-a, titlul II, cap. V, secțiunea a 4-a:

„Art. 458

Formarea și perfecționarea profesională

(1) *Funcționarii publici au dreptul și obligația de a-și îmbunătăți în mod continuu abilitățile și pregătirea profesională.*

(2) *Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a asigura participarea pentru fiecare funcționar public la cel puțin un program de formare și perfecționare profesională o dată la doi ani, organizat de Institutul Național de Administrație sau de alți furnizori de formare profesională, în condițiile legii.*

(3) *Programele de formare specializată destinate dezvoltării competențelor necesare exercitării unei funcții publice de conducere sunt organizate de Institutul Național de Administrație, în condițiile legii.*

(4) *Autoritățile și instituțiile publice au obligația să prevadă în buget sumele necesare pentru plata taxelor estimate pentru participarea la programe de formare și perfecționare profesională organizate la inițiativa ori în interesul autorității sau instituției publice, precum și, în situația în care estimează că programele de formare și perfecționare profesională se vor desfășura în afara localității, sumele necesare pentru asigurarea cheltuielilor de transport, cazare și masă, în condițiile legislației specifice.*

(5) *Pe perioada în care urmează programe de formare și de perfecționare profesională, funcționarii publici beneficiază de drepturile salariale cuvenite, în situația în care programele sunt:*

a) organizate la inițiativa ori în interesul autorității sau instituției publice;

b) urmate la inițiativa funcționarului public, cu acordul persoanei care are competența de numire, și numai în cazul în care perfecționarea profesională are legătură cu domeniul de activitate al instituției sau autorității publice sau cu specificul activității derulate de funcționarul public în cadrul acesteia.

(6) *Funcționarii publici care urmează programe de formare și perfecționare cu o durată mai mare de 90 de zile într-un an calendaristic, organizate în țară sau în străinătate, finanțate integral sau parțial prin bugetul autorității sau instituției publice, din bugetul de stat sau bugetul local, sunt obligați să se angajeze în scris că vor lucra în administrația publică între 2 și 5 ani de la terminarea programelor, proporțional cu numărul zilelor de formare sau perfecționare de care au beneficiat, dacă pentru programul respectiv nu este prevăzută o altă perioadă.*

(7) Funcționarii publici care au urmat forme de perfecționare profesională, în condițiile alin. (6), ale căror raporturi de serviciu încetează, potrivit dispozițiilor art. 516 lit. b), d) și e), ale art. 517 alin. (1) lit. g) – j) sau art. 519 alin. (1) lit. e), înainte de împlinirea termenului prevăzut, sunt obligați să restituie contravaloarea cheltuielilor efectuate pentru perfecționare, precum și, după caz, drepturile salariale primite pe perioada perfecționării, calculate în condițiile legii proporțional cu perioada rămasă până la împlinirea termenului.

(8) Persoanele care au urmat un program de formare și perfecționare, dar nu au absolvit-o din vina lor, sunt obligate să restituie instituției sau autorității publice contravaloarea cheltuielilor efectuate din bugetul propriu, precum și drepturile salariale primite în perioada perfecționării, calculate în condițiile legii, dacă acestea au fost suportate de autoritatea sau instituția publică.

(9) Nu constituie formare și perfecționare profesională și nu pot fi finanțate din bugetul de stat sau din bugetul local studiile universitare definite în condițiile prevăzute de legislația specifică.

(10) Normele metodologice cu privire la formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici, inclusiv drepturile și obligațiile asociate procesului de formare sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului cu atribuții în domeniul administrației publice.”

Astfel, Codul Administrativ reglementează drepturile și obligațiile funcționarilor publici în ceea ce privește formarea și perfecționarea profesională, stabilind atât responsabilitățile angajaților, cât și obligațiile autorităților și instituțiilor publice.

Conform alin. (1) al art. 458, funcționarii publici au atât dreptul, cât și obligația de a-și îmbunătăți continuu abilitățile și pregătirea profesională. Această prevedere subliniază importanța formării continue pentru menținerea și dezvoltarea competențelor necesare în administrația publică.

Din perspectiva instituțiilor publice, se introduce obligația clară de a asigura participarea fiecărui funcționar public la cel puțin un program de formare o dată la doi ani. Aceste programe pot fi organizate de Institutul Național de Administrație sau de alți furnizori autorizați.

Mai mult decât atât, programele destinate dezvoltării competențelor necesare funcțiilor publice de conducere sunt organizate exclusiv de Institutul Național de Administrație, asigurându-se un standard unitar al formării liderilor administrației publice.

Instituțiile publice au obligația să prevadă în buget fondurile necesare pentru: taxele de participare la programele de formare organizate în interesul instituției și cheltuielile de transport, cazare și masă, dacă programele se desfășoară în altă localitate.

Prin această prevedere, statul asigură resursele necesare pentru dezvoltarea competențelor funcționarilor, eliminând barierele financiare în accesarea formării profesionale.

Codul administrativ garantează menținerea drepturilor salariale ale funcționarilor care participă la programe de formare dacă acestea sunt organizate la inițiativa sau în interesul instituției publice sau urmate la inițiativa funcționarului public, dar cu acordul superiorului și dacă sunt relevante pentru activitatea sa.

În reglementarea formării profesionale, drepturile funcționarilor publice se corelează cu o serie de obligații, respectiv: clauză de fidelitate pentru funcționarii care urmează programe de formare cu o durată mai mare de 90 de zile într-un an, finanțate din fonduri publice, aceștia trebuind să lucreze în

administrația publică între 2 și 5 ani, în funcție de durata formării, în caz contract fiind obligați să returneze costurile formării. Totodată, funcționarii publici care părăsesc administrația înainte de expirarea termenului prevăzut trebuie să returneze costurile formării și salariile primite în această perioadă.

Alin. (8) introduce o sancțiune pentru persoanele care nu absolvă programul de formare din vina lor, acestea fiind obligați să returneze contravaloarea cheltuielilor de formare și drepturile salariale primite pe perioada formării.

Articolul 458 din Codul Administrativ asigură un cadru legal clar și structurat pentru formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici garantând accesul funcționarilor la formare continuă, stabilind obligații clare pentru instituțiile publice, asigurând finanțarea adecvată a programelor de perfecționare și prevenind abuzurile prin clauze de fidelitate și restituirea cheltuielilor.

Provocările pe care le pot întâmpina reglementările legale în acest domeniu sunt reprezentate de necesitatea unei implementări eficiente a acestor prevederi și riscul ca instituțiile să nu aloce suficient buget pentru formare.

Pe lângă acestea, trebuie avut în vedere faptul că mulți angajați din entitățile publice nu sunt absolvenți ai unor facultăți sau scoli de administrație publică și nu cunosc principiile și valorile care sunt specifice acestui domeniu, schimbările politice duc la schimbări de legislație și, deci, la schimbări în maniera în care trebuie realizată activitatea în zona administrativă; mulți dintre funcționarii publici ies la pensie iar locul acestora este luat de către tineri fără cunoștințe de specialitate și fără experiență în domeniu dar care trebuie să se integreze rapid la locul de muncă; mulți sunt tributari unor „practici” învățate în diferitele locuri de muncă anterioare care nu au legătură cu administrația publică; este cunoscut faptul că, pe de o parte, cetățenii au tendința de a abuza de drepturile pe care le au iar, pe de altă parte, administrația are tendința de a abuza de puterea pe care o are și, în acest context, trebuie să existe o instruire specială care să contribuie la estomparea acestor tipare atitudinale; există nevoia schimbului de experiență dintre angajații diferitelor instituții pentru a-și confirma sau infirma diferitele soluții date anterior problemelor cu care s-au confruntat.

Principiile aplicabile sistemului de formare profesională a funcționarilor publici, sunt prevăzute în art. 4 din H.G. nr. 1066/2008 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a funcționarilor publici, respectiv:

- a) eficiența – principiul potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice au obligația de a asigura atingerea obiectivelor formării cu un consum rațional de resurse;
- b) eficacitatea – principiul potrivit căruia beneficiarii de formare au dreptul de a obține rezultate superioare resurselor alocate;
- c) coerența – principiul potrivit căruia regulile instituite prin această hotărâre sunt general aplicabile în cadrul procesului de asigurare a respectării dreptului și îndeplinirii obligației de formare și perfecționare profesională a funcționarilor publici;
- d) egalitatea de tratament – principiul potrivit căruia, în contractarea serviciilor de formare, părțile contractante au obligația de a nu face discriminări între categoriile de beneficiari, respectiv între categoriile de furnizori de formare;

e) gestiunea descentralizată a procesului de formare – principiul potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice au deplină competență în planificarea formării, achiziționarea serviciilor de formare, monitorizarea și evaluarea formării funcționarilor publici;

f) liberul acces la servicii de formare – principiul potrivit căruia furnizorii de formare au acces liber în procedura de achiziție a serviciilor de formare, în condiții de concurență și egalitate de tratament în relația cu beneficiarii de formare;

g) planificarea – principiul potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice au obligația de a iniția anual procesul de identificare a nevoilor de formare a funcționarilor publici și de a stabili prioritățile în achiziționarea serviciilor de formare, pe baza nevoilor de formare

identificate și a resurselor disponibile;

h) transparența – principiul potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice au obligația de a pune la dispoziția tuturor celor interesați informațiile de interes public referitoare la formarea profesională a funcționarilor publici.

„Art. 459

Planul de perfecționare profesională a funcționarilor publici

(1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să elaboreze anual planul de perfecționare profesională a funcționarilor publici, estimarea și evidențierea distinctă a tuturor sumelor prevăzute la art. 458 alin. (4).

(2) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să comunice Agenției Naționale a Funcționarilor Publici datele solicitate cu privire la formarea și perfecționarea funcționarilor publici.

(3) Conținutul și instrucțiunile de elaborare a planului de perfecționare, precum și modalitatea de comunicare a datelor solicitate de Agenția Națională a Funcționarilor Publici cu privire la perfecționarea profesională a funcționarilor publici se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Planul Anual de Perfecționare Profesională este un document esențial în gestionarea formării continue a funcționarilor publici, având rolul de a stabili direcțiile, programele și resursele necesare pentru dezvoltarea competențelor acestora.

Instituțiile și autoritățile publice sunt obligate să elaboreze anual un Plan de Perfecționare Profesională pentru funcționarii publici, în conformitate cu: obiectivele strategice ale administrației publice; nevoile identificate în evaluările individuale ale funcționarilor; direcțiile stabilite de Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP) și Institutul Național de Administrație (INA).

Acest plan include:

- Obiectivele formării – competențele necesare pentru funcționarii publici;
- Tipurile de programe – cursuri de specializare, management public, legislație, digitalizare etc.;
- Modalitățile de organizare – în parteneriat cu INA, alte instituții de formare sau online;
- Numărul de funcționari care vor participa;
- Sursa de finanțare – bugetul instituției, fonduri europene, alte surse;

- Indicatori de performanță – pentru a evalua impactul formării;

Responsabilitatea elaborării Planului revine compartimentului de resurse umane din fiecare instituție publică. Planul trebuie aprobat de conducătorul instituției publice și transmis către ANFP pentru monitorizare.

Instituțiile trebuie să raporteze către ANFP gradul de implementare a planului și se evaluează impactul formării prin feedback și analiza performanței funcționarilor.

Costurile asociate formării funcționarilor publici pot fi acoperite din: bugetul propriu al instituției (obligatoriu); bugetul de stat sau bugetele locale; fonduri europene.

Cuantumul indemnizației de delegare/detașare prevăzut de H.G. nr. 714/2018 s-a majorat prin Ordinul MFP nr. 1235 din 28. martie 2023, astfel:

„Art. 1: Începând cu data de 1 aprilie 2023:

- a) *cuantumul indemnizației de delegare prevăzute la 1 alin. (1) și alin. (2) lit. a) din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 714/2018 privind drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării în altă localitate, precum și în cazul deplasării în interesul serviciului se majorează la 23 lei;*
- b) *cuantumul alocației de cazare prevăzute la 1 alin. (2) lit. b) din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 714/2018 se majorează la 265 lei;*
- c) *cuantumul indemnizației de detașare prevăzute la 4 alin. (1) din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 714/2018 se majorează la 23 lei.”*

Este de menționat că nu pot fi facturate la pachet cursurile de formare și cazarea, fără delimitarea clară a celor două servicii, deoarece încalcă atât legislația fiscală din România, cât și legislația administrativă.

Conform art. 1, lit. b), alin. (3): „Ordonatorul de credite poate aproba, în situații temeinic fundamentate, majorarea alocației de cazare prevăzute la alin. (2) lit. b) cu până la 50%”.

Potrivit Codului Administrativ, formarea profesională reprezintă o condiție pentru a participa la concursurile de promovare. Astfel:

„Art. 479: Condiții pentru concursul sau examenul de promovare în grad profesional

(1) Pentru a participa la concursul sau examenul de promovare în grad profesional, funcționarul public trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: a) să aibă cel puțin 3 ani vechime în gradul profesional al funcției publice din care promovează; b) să fi obținut un număr minim de credite prin participarea la programe de formare, de perfecționare, seminare, conferințe, schimburi de experiență sau vizite de studiu, în condițiile legii sau să fi urmat o formă de perfecționare profesională cu durata de minimum 30 de ore în ultimii 3 ani de activitate; c) să fi obținut cel puțin calificativul “bine” la evaluarea performanțelor individuale în ultimii 2 ani de activitate; d) să nu aibă o sancțiune disciplinară neradiată în condițiile prezentului cod.

(2) Constituie vechime în grad profesional vechimea definită potrivit art. 424 alin. (6), precum și cea prevăzută la art. 502 alin. (7), art. 509 alin. (5), art. 513 alin. (3), art. 514 alin. (4) și art. 527 alin. (3).”

„Art. 483: Condiții pentru concursul sau examenul de promovare în funcția publică de conducere și în funcția publică din categoria înalților funcționari publici

(1) Pentru a participa la concursul de promovare într-o funcție publică din categoria înalților funcționari publici, funcționarii publici trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) să fie numiți într-o funcție publică din clasa I;*
- b) să îndeplinească condițiile prevăzute la art. 394 alin. (4);*
- c) să nu aibă o sancțiune disciplinară neradiată în condițiile prezentului cod.*

(2) Pentru a participa la concursul de promovare într-o funcție publică de conducere vacantă, funcționarii publici trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- a) să fie numiți într-o funcție publică din clasa I;*
- b) să îndeplinească condițiile minime de vechime în specialitate prevăzute la art. 468 alin. (2);*
- c) să îndeplinească condițiile de studii, precum și condițiile specifice necesare ocupării funcției publice;*
- d) să fie absolvenți cu diplomă ai studiilor universitare de master în domeniul administrației publice, management sau în specialitatea studiilor necesare ocupării funcției publice;*
- e) să nu aibă o sancțiune disciplinară neradiată în condițiile prezentului cod;*
- f) să fi obținut un număr minim de credite prin participarea la programe de formare, de perfecționare, seminare, conferințe, schimburi de experiență sau vizite de studiu, în condițiile legii, sau să fi urmat o formă de perfecționare profesională cu durata de minimum 30 de ore în ultimii 3 ani de activitate.*

(3) Sistemul de credite necesar promovării prevăzute la art. 479 alin. (1) lit. b), precum și cel de la alin. (2) lit. f) al prezentului articol se reglementează prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.”

Pentru înalții funcționari publici la art. 398 din Cod dedicat evaluării performanțelor individuale ale înalților funcționari publici se prevăd următoarele:

„... (3) Înalții funcționari publici au obligația de a urma, de regulă anual, cursuri de perfecționare profesională, în condițiile legii.”

De asemenea, Codul reglementează atribuțiile Agenției Naționale a Funcționarilor Publici cu privire la perfecționarea profesională a funcționarilor publici. Astfel, art. 401, la alin. (1) prevede:

„g) centralizează nevoile de instruire a funcționarilor publici, pe baza planurilor de perfecționare profesională a funcționarilor publici transmise de autoritățile și instituțiile publice și le pune la dispoziția Institutului Național de Administrație și a altor furnizori de formare și perfecționare profesională, în condițiile legii;

h) colaborează cu Institutul Național de Administrație la stabilirea tematicii specifice programelor de formare specializată în administrația publică și de perfecționare a funcționarilor publici;”

Codul Administrativ stabilește un cadru clar și obligatoriu pentru formarea profesională continuă a funcționarilor publici, recunoscând importanța acestuia în eficientizarea administrației publice. Prin reglementările sale, actul normativ urmărește:

- Dezvoltarea competențelor funcționarilor publici: formarea profesională este atât un drept, cât și o obligație, asigurând o adaptare continuă la noile cerințe legislative și administrative.
- Responsabilitatea instituțiilor publice: acestea sunt obligate să elaboreze Planul Anual de Perfecționare Profesională, să asigure fonduri și să sprijine participarea funcționarilor la programe de formare.

- Finanțarea sustenabilă: formarea este susținută din bugetele instituțiilor publice, fonduri europene sau alte surse, reducând impactul financiar asupra angajaților.
- Eficiența administrației: printr-o formare profesională bine organizată, administrația publică devine mai eficientă, profesionistă și capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor.
- Clauze de fidelitate și responsabilizare: funcționarii care beneficiază de formare pe termen lung trebuie să rămână în administrație o perioadă proporțională cu durata programului, iar cei care nu absolvă cursurile trebuie să returneze costurile suportate de instituție.

În esență, Codul Administrativ transformă formarea profesională într-un proces strategic, obligatoriu și finanțat, contribuind la modernizarea și profesionalizarea administrației publice. Implementarea eficientă a acestor prevederi este esențială pentru atingerea obiectivelor unei administrații performante și orientate către cetățean.

/